

Vad är det egentligen som händer i Ogaden?

OM BILD VID
DEMONSTRATION
I STOCKHOLM
ANVÄNDS

Bildtext:

ONLF är en sekulär organisation och har inga kopplingar till islamistgrupper som al-Shabab i Somalia, enligt egna uppgifter. De slåss för att deras rätt till självbestämmande ska garanteras.

Ogadenflyktingar demonstrerar i Stockholm. Foto: Henrik Persson

Ogadenprovinsen i Etiopien är stängd för journalister och hjälpor-
ganisationer sedan 2007. I somras
fångslades två svenska journalister,
Martin Schibbye och Johan Persson,
som försökte ta sig in i området. Fö-
retaget Africa Oil med kopplingar till
Sverige, som har verksamhet där, kri-
tiseras för att bidra till övergreppen
mot civilbefolkningen.

– Det pågår ett folkmord i det
tysta i Ogaden, säger Mohamed Hos-
sein, som är exiletiopier och ordfö-
rande i föreningen Rädda Ogaden,
när Fjärde Världen träffar honom för
att få en bild av hur förhållandena är

i Ogaden.

– Medierna rapporterar om att
svenska journalister sitter fängslade i
Etiopien, men inte om varför de reste
dit.

Hoppet om att omvärlden ska in-
gripa och medla mellan den etiopiska
regimen och ONLF, *Ogadens natio-
nella befrielsefront*, som stridit i nära
tjugo år, börjar ta slut, säger han. Hit-
tills har knappt någon dialog före-
kommit. Ogadenkonflikten är en av
världens mest bortglömda konflikter.
Lokala människorättsgrupper upp-
skattar antalet dödade till 100 000
personer.

Hur är situationen i Ogaden idag?

– Det är jättehemskt. Det är en katastrof. En väpnad konflikt pågår och det är civilbefolkningen som drabbas.

Mohamed Hossein berättar att befolkningen lever i ständig skräck för att trakasseras på olika sätt av regeringstrupperna och den paramilitära milisen som finns i området. Striderna har trappats upp sedan 2007, när Ogadens motståndsrörelse ONLF utförde ett attentat mot en kinesisk oljeanläggning och runt 50 kinesiska och etiopiska arbetare dödades. Den etiopiska regimen strategi går ut på att kollektivt bestraffa befolkningen i provinsen för att skapa rädsla och få ONLF att lägga ned vapnen.

Det är därför regimen inte vill ha journalister som rapporterar därifrån, eller hjälporganisationer som kan fungera som ögon och öron, säger Mohamed Hossein.

– De är rädda att bli anklagade för folkmord och brott mot mänskligheten.

Nedbrända byar

De övergrepp han berättar om: utomrättsliga avrättningar – där grupper av nomader och bönder samlas ihop och dödas –, våldtäkter, tortyr, nedbrända byar och förstörda vattenkällor, har också dokumenterats av exempelvis människorättsorganisationen Human Rights Watch. De har bland annat samlat in bildbevis på att 83 byar har bränts ned.

Så sent som den 19 februari 2012 rapporterade ONLF om att trettio personer dödats i de tre byarna Abshir, Madheedh och Gunagado. Några av dem var barn. Deras hus brändes och skörden förstördes, och de övriga byborna jagades på flykt.

Kargt ökenområde

Förutom inbördeskriget har Ogaden

Det pågår ett folkmord i det tysta i Ogaden, säger Mohamed Hossein, exiletiopier och ordförande i föreningen Rädda Ogaden. Foto: Henrik Persson

drabbats mycket hårt av torkan på Afrikas horn, som är den värsta på flera decennier, och man har inte haft regn på tre år.

– Etiopien är ett av världens fattigaste länder, och Ogaden är det fattigaste området i Etiopien, säger Mohamed Hossein.

Ogaden är ett kargt halvökenområde, och majoriteten av befolkningen livnär sig på boskapsskötsel eller som småbönder, berättar Mohamed Hossein när han sitter och dricker te på Fjärde Världens redaktion i Stockholm. De upprepade torkperioderna leder till mat- och vattenbrist och många familjer försörjer sig på att sälja boskap till etiopier i andra delar av landet, eller till somalier på andra sidan gränsen, i utbyte mot mat och andra förnödenheter.

Men stora delar av gränsen mot Somalia, som är den närmaste handelspartnern, är idag stängd av säkerhets-

skäl. Det är embargo på handel med kläder, medicin och matvaror.

– Regimen straffar befolkningen för att tvinga dem ge upp, säger Mohamed Hossein.

Kan du beskriva hur vardagen ser ut för vanliga människor?

– De som lever på landsbygden lever ett mycket enkelt liv. De brukar jorden med primitiva medel, och ingen utveckling har skett på grund av striderna. De flesta är nomader, och inte bosatta, och förflyttar sig efter regnen.

– När de drabbas av torkan får de ingen hjälp utifrån. En del svälter, en del lever på svältgränsen. Matbistånd ges bara till dem som samarbetar med regimen. Den absolut största delen av befolkningen lever på mindre än en dollar om dagen.

– Landsbygden är den farligaste platsen, där härjar den paramilitära milisen. De rekryterar också civila som måste strida mot ONLF.

Också skolsituationen och sjukvården är problematisk. I de flesta skolor sitter barnen på stenar på marken, och själva skolbyggnaderna har dålig standard. Exilogadenier samlar in pengar för att skicka pennor och böcker till skolorna. Om man blir sjuk får man resa till andra provinser i Etiopien för vård, eller till grannlandet Somalia, eftersom det inte finns sjukhus i Ogaden, berättar Mohamed Hossein.

Hugger ned skogen

Befolkningen i Ogaden identifierar sig som somalier, som de delar språk, kultur och levnadssätt med. De är också muslimer, liksom majoriteten av befolkningen i Somalia. 60 procent av befolkningen är nomader och äger boskap som kameler, kor, getter och får. En del lever som småbönder och odlar främst sorghum, majs och bönor.

Muhamed Hossein förklarar att klimatet blivit torrare och varmare med åren och att både befolkningen och boskapen ökar i antal. Detta sammantaget tär på resurserna, men det finns ingen politisk lösning för hur man ska stoppa skogsskövlingen som driver på ökenspridningen.

– Det finns ingen gas eller elektricitet i området. Människor hugger ned skogen för att kunna laga mat över öppen eld, och de bygger också

de traditionella husen av trä. Skogen försvinner.

Vad handlar konflikten om?

– Ogaden är ett ockuperat område. Vi vill ha självbestämmanderätt. De som styr i Etiopien säger att de vill försvara landets enighet, men de vill bara behålla makten med vapenmakt.

– Vi styr landet, ni måste vara lydiga, om ni opponerar er använder vi våld, resonerar de.

– Enligt vår nya konstitution från 1991 har vi rätt till självbestämmande och att också kunna träda ur federation om vi vill. Men i realiteten är det inte så.

Konflikten i Ogaden kan härledas ända tillbaka till 1948, då området blev en del av Etiopien, trots att befolkningen känner starkare band till Somalia. ONLF har tagit till vapen för att kämpa för självständighet, eller ökat självbestämmande inom federationen. Under ytan finns många faktorer som underblåser konflikten.

Mohamed Hossein förklarar att det finns lite hopp om att den nuvarande regimen ska släppa ifrån sig makten. I princip är Etiopien en enpartistat, säger han, och samma parti har haft makten sedan 1991, när landet blev en demokrati.

Skyddar utländska bolag

Förutom den etniska konflikten finns också rika naturresurser i Ogaden, exempelvis naturgas och olja. Historiskt sett har makten i Etiopien legat hos befolkningen i det centrala höglandet, amharerna, och nomadbefolkningen i Ogaden betraktas fortfarande hos vissa grupper som en lägre stående klass. En knapp majoritet av befolkningen i övriga Etiopien är också kristna, exempelvis amharerna som traditionellt styr landet, och tigrefolket i norr, som dominerar regeringspartiet.

– Varför ska ni hålla oss kvar i fattigdom, tänker regeringssoldaterna när det kommer hit för att skydda de utländska bolagen som utvinna olja och gas i Ogadenprovinsen, och är extra brutala eftersom de inte identifierar sig med oss.

De utländska bolagen skyddas med hårdföra metoder. Det är också för att ge plats åt dessa bolag som befolkningen har tvångsförflyttats, på liknande sätt som i södra Sudan, där det

svenska företaget Lundin Petroleum förknippats med att göra oetiska affärer i ett krigsområde. De är idag den största enskilda aktieägaren i det kanadensiska företaget Africa Oil som prospekterar olja i Ogaden. Kerstin Lundell har skrivit en uppmärksammat bok om Lundin Petroleums oljeaffärer i Sudan och Etiopien – *Affärer i blod och olja* –, som kom ut 2010.

Vad tycker ni om att svenska företag verkar i Ogaden?

– Deras verksamhet bidrar till folk-mordet i Ogaden. De lyssnar inte på vår kritik.

– De säger att området måste säkras om de ska utvinna olja. På så sätt bidrar de till övergreppen. Man ren-sar bort befolkningen i de områden där de prospekterar olja. Det råder ett krig i området.

Vad kan Sverige göra för att hjälpa befolkningen i Ogaden?

– Sverige kan hjälpa till med att mi-nimera lidandet, kvinnor behöver kunna få vård vid förlossningar, vi behöver enkla sjukhus och skolor för barnen. Det finns också tusentals undernärda och föräldralösa barn, både i Ogaden och i flyktinglägren i exempelvis Kenya. Många är skadade av kriget och behöver vård. Vi behö-ver också hjälp att medla i konflikten, och att uppmärksamma situationen. Blodbadet måste stoppas och vi måste få till en fredprocess.

– Vi vädjar till den svenska reger-ingen att sätta press på Lundin Pet-roleum och tvinga bolaget att upp-höra med sin verksamhet i Ogaden så länge området är omstritt. Sverige bör samarbeta med EU och villkora biståndet för att värna mänskliga rät-tigheter och demokrati i hela Etio-pien.

– Vi har resurser. Det viktiga är att få fred. På grund av kriget har vi inte kunnat utnyttja exempelvis våra stora floder till annat än att dricka vattnet. Vi vill bygga dammar, öka tillgången till vattenkällor och hjälpa nomader-na att bosätta sig och odla jorden.

Anledningen till att omvärlden inte ingriper i konflikten i Ogaden är att Etiopien är en viktigt allierad i kriget mot terrorismen i regionen, menar Mohamed Hossein. I utbyte mot att Etiopien hjälper till att be-kämpa islamistgrupper, inte minst i

Somalia, blundar stormakterna för övergreppen mot civilbefolkningen i Ogaden.

– Det är befolkningen i Ogaden som får betala priset för att det in-ternationella samfundet försöker komma tillrätta med islamisterna i Somalia.

Solveig Hauser

Lästips:

Human Rights Watch: Collec-tive punishment, war crimes and crimes against humanity in Ogaden, 2008.

Amnesty International: Ethiopia – submission to the United Nations Human Rights Committee, 2009. Kerstin Lundell, *Affärer i blod och olja*, Ordfront 2010.

Fakta:

Ett 50-tal frivilligorganisationer i European Coalition for Oil publice-rade rapporten *Unpaid Debt*, 2010, där de kritiserar svenska Lundin Petroleum, och det konsortium de ingick i, för att vara delaktiga i krigsbrott och brott mot mänsk-ligheten i södra Sudan. I rappor-ten skriver man att konsortiets verksamhet i området indirekt bidragit till fördrivning av närmare att 200 000 personer och 10 000 personers död under senare delen av 1990-talet och de första åren av 2000-talet. Sveriges utrikesminister Carl Bildt var ledamot i Lundin Petroleum, under den här tiden fram till han blev utrikesminister 2006.

Lokala människorättsorganisatio-ner uppskattar antalet dödade i konflikten i Ogaden till 100 000 personer; varav de flesta är civila offer. De har dokumenterat de personer som avrättats med namn, datum, ålder och hur de dödats.